

Krvna slika hrvatskog se gospodarstva i dalje pogoršava. Analitičari predviđaju smanjenje gospodarske aktivnosti, a predstavnici Vlade njegovo povećanje. Za sada se, na žalost, potvrđuju predviđanja analitičara odnosno, kako ih još poneko zove, statističara. Spoznaja da gospodarska aktivnost pada je bolna. Međutim, daleko više zabrinjavaju predviđanja analitičara da će se pad gospodarske aktivnosti nastaviti

Podaci o gospodarskoj aktivnosti, nezaposlenosti, inozemnom i javnom dugu nalaze se u samoj žiži interesa javnosti. Od kretanja gospodarske aktivnosti zavisi naše blagostanje. U dobara vremena problemi izgledaju rješivima, a u lošim vremenima kumuliraju se problemi koji rezultiraju dramtičnim povećanjem siromaštva. Hrvatska je zemlja sa desetak tisuća eura dohotka per capita. Za društvene sustave europske tradicije to je poprilično niska razina. Međutim, kada je rastući indeks nejednakosti dohotka tada nam prosječan dohodak per capita malo govori. Bilo kako bilo, dnevne tiskovine pune su tragičnih priča čije korijene valja tražiti u postojećoj gospodarskoj depresiji.

Građani smatraju da mora postojati donja granica pada BDP-a. Na žalost, nisu u pravu. Donje granice – nema. Na prošlim izborima Kukuriku koalicija dobila je povjerenje građana jer su vjerovali da ima Program koji će hrvatsko gospodarstvo izvući iz krize. Pretpostavljalo se da je stanje u kojem se nalazi hrvatsko gospodarstvo rješivo ukoliko se promjeni vlast. To se nije dogodilo. Stanje u kojem se nalazi hrvatsko gospodarstvo sustavno je građeno gotovo dvadeset godina, od Stabilizacijskog programa iz 1993. godine. Budimo poštenu i navedimo činjenicu da je hrvatsko gospodarstvo stagniralo tijekom osamdesetih godina, te da je, pored ostalog i zbog rata, nakon uspostave samostalnosti dramatično smanjen BDP. Danas se veličina BDP-a nalazi na razini početka devedesetih godina. Stagnacija u tako dugom razdoblju rezultira okoštavanjem svakog pa i gospodarskog sustava. To se najbolje vidi po sve većoj divregenciji znanstvenog i obrazovnog sustava u proteklom razdoblju. Stoga nije čudno što sam gospodina ministra Jovanovića imenovao kao najvažnijeg ministra u ovim depresivnim vremenima. Na žalost, kako sada stvoje stvari, gospodin ministar me nije čuo.

Problemi, prema tome, nisu nastali preko noći niti će nestati u kraćem vremenu. Godinama smo se zaduživali i tako „pokrivali“ naše grijehe. Sada su oni isplivali i probleme valja riješiti. Nema više mane, nema besplatne večere ili ručka.

Priču o promjenama valja započeti restrukturiranjem države. Rastući broj zaposlenih u državnoj upravi posljedica je ishitrenih odluka putem zakonske regulative. Do koje se je mjere ponašalo po principu „lako ćemo“ vidi se u činjenici da je predlagač zakona često koristio napomenu – provedba ovog zakona neće imati dodatnih troškova. Koji je to zakon koji ne mjernja odnose i koje javnost ne treba spoznati, te implementirati u svoj, odnosno društveni život. Zakoni u pravilu rezultiraju preraspodjelima dohotka i bogatstva što također košta. Drugim riječima, umjesto da predlagač zakona sagleda kratkoročne i dugoročne implikacije svoga prijedloga, te da temeljem spoznaje učini cost – benefit analizu, zakoni se dolaze brzinom koja začuđuje.

Upravo zato nam zakoni kratko traju, a godišnja izvješća Sabora ističu koliko su zakona u svom radu donijeli. Umjesto toga bilo bi više nego dobro da istaknu koliko je zakona u Lijepoj našoj trajalo duže od pet godina. Zakone slijede izmjene i dopune, te tumačenja, pa potom mišljenja, itd., što zahtjeva nepotrebno velik broj djelatnika koji se i sami ne snalaze u šumi propisa.

Drugim riječima, nema restrukturiranja države ukoliko se ne pročisti zakonska regulativa. Na današnji dan je Dubrovačka republika donijela svoj Statut koji je bio nasljednik do tada važećih zakona. Bili su pametni naši stari.

Što tek reći za lokalnu upravu i samoupravu. Broj općina i gradova je nedopustivo velik. Još je

vlada HDZ-a isticala nužnost promjena. Nije učinila ništa. Današnja Vlada o tim problemima ne govori. Upravo lokalna uprava i samouprava može i mora postati bitan čimbenik gospodarskog razvoja, te bitan čimbenik razvoja demokratskih procesa. Podsjećam da česti referendum u Švicarskoj prisiljavaju vlast da vodi brigu o interesima građana. Kao što je poznato, smatram da je broj od šezdesetak jedinica lokalne uprave i samouprave sasvim dostatan broj imajući u vidu ciljeve društvenog sustava, s jedne strane, i, s druge strane, probleme u kojima se društveni i gospodarski sustavi nalaze.

Spomenuo sam Stabilizacijski program iz 1993. godine koji nas je do dana današnjeg „vezao“ za njemačku marku, danas, euro. Očito je da kriterij fiksnog tečaja hrvatsko gospodarstvo nije moglo učinkovito realizirati. Nalazi „interniste“ su poznati: pad gospodarske aktivnosti, nedopustivo visoka stopa nezaposlenosti, velik inozemni dug sa rastućim obvezama za njegovo servisiranje, izostanak restrukturiranja realnog sektora i opredjeljenje za financijski i trgovački sektor, te turizam, temeljen na komparativnim prednostima, kao monokultura koja je nedovoljna i opasna za budućnost Lijepe naše.

Fiksni tečaj kune morao je biti praćen primjerenim monetarnim i kreditnim instrumentima jednako kao i primjerenom poreznom presijom. O tome čitatelj može naći u časopisu „Ekonomija/Economics“ obilje radova. Umjesto rasprave o potrebnoj i poželjnoj ekonomskoj politici, autori radova bili su nazvani katastrofičarima. Na žalost katastrofičari su bili u pravu. Očito je da nam slijede reforme gospodarskog i društvenog sustava. Naarod kaže „pokrij se koliko ti je biljac dug“. Mudar je naš narod. Očito je da ulaskom u Europsku uniju Hrvatska postaje dio jedne velike i moćne asocijacije. Ipak, nisam siguran da znamo što nas čeka od 1. srpnja nadalje. Nikako se ne mogu oteti dojmu da neznamo gdje idemo. Bojim se izraza „guske u magli“.